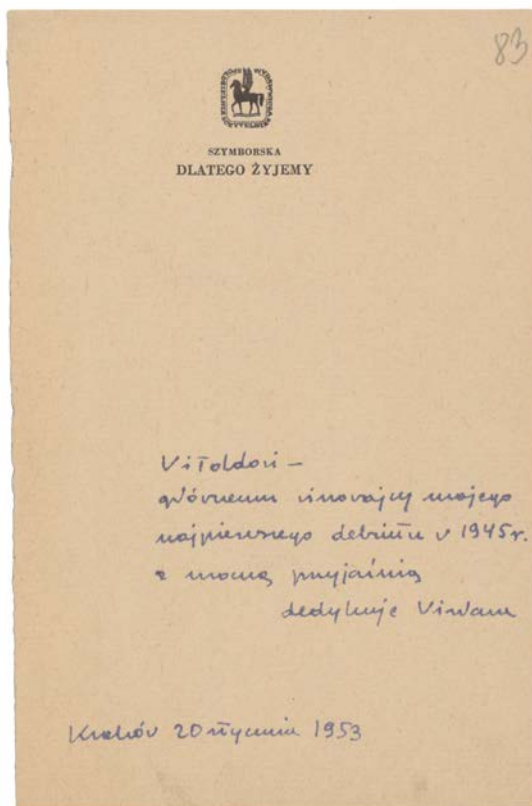
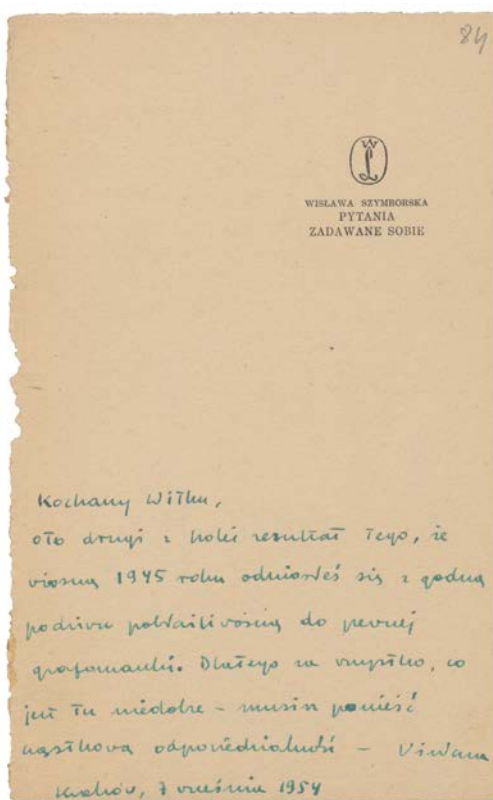

Ilustracje do artykułu Agnieszki Fludy-Krokos i Karoliny Grodziskiej *Pamiętki po
Wisławie Szymborskiej w zbiorach Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*

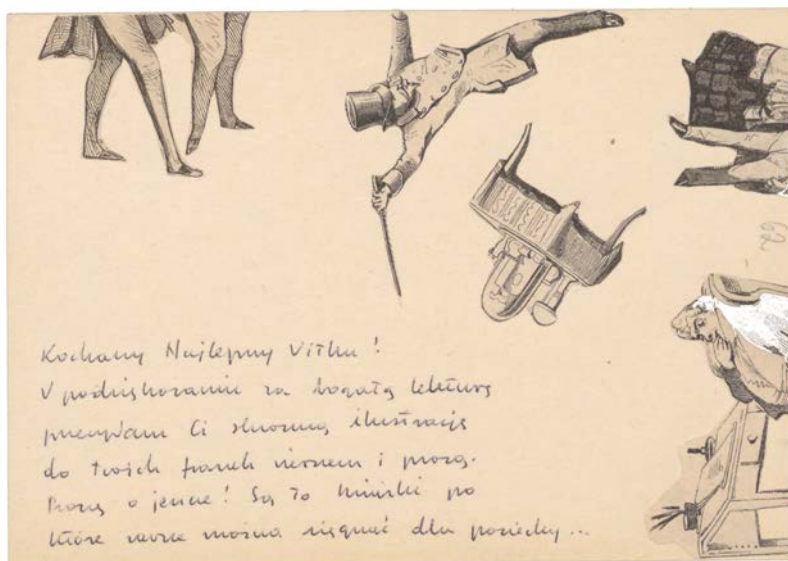
II. 1. Najwcześniejsza z dedykacji Wisławy Szymborskiej dla Witolda Zechentera w tomie *Dlaczego żyjemy*, styczeń 1953, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 10689, t. 4, k. 83

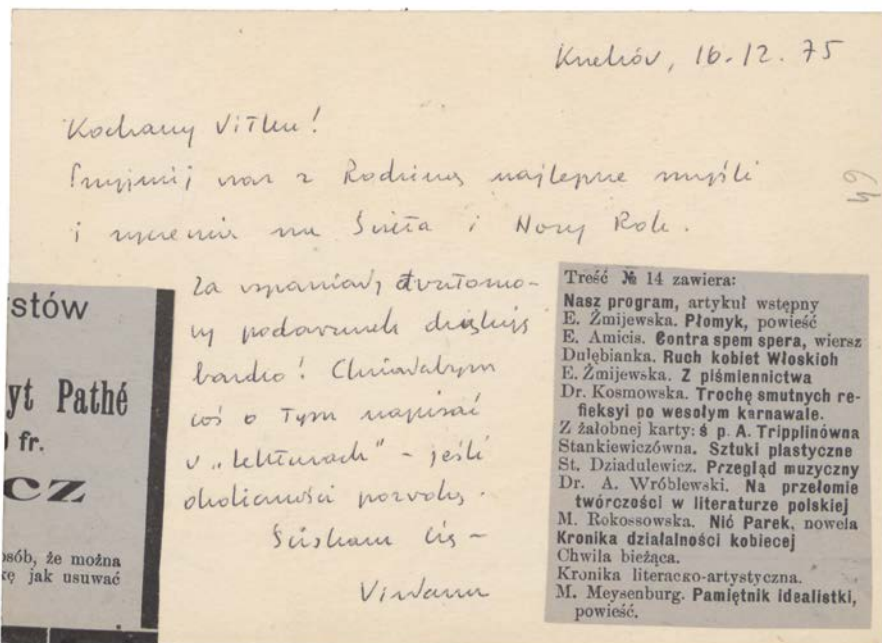
II. 2. Dedykacja W. Szymborskiej dla W. Zechentera i żartobliwe podziękowanie w tomie *Pytania zadawane sobie*, wrzesień 1954, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 10689, t. 4, k. 84

II. 3. Wyklejanka i dedykacja
W. Szymborskiej dla W. Zechentera
w tomie *Wielka liczba*, 1976, Bibl. Nauk.
PAU i PAN, t. 4, k. 85

II. 4. Kartka z życzeniami W. Szymborskiej dla W. Zechentera, 19 listopada
1970, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 10691, k. 62

II. 5. Życzenia świąteczne wraz z wyklejanką W. Szyborskiej dla W. Zechentera, grudzień 1976, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 10691, k. 64

Największy wybór polskich i zagran. arty
Repertuary na żądanie bezpłatnie.

Główny Skład na Królestwo Polskie Pathéfonów i pl
Tow. Akc. Pathé frères w Paryżu z kap. 4.400.000

Adam Klimkiewi
Warszawa, Leszno № 14.

UWAGA. Każdy Gramofon da się kosztem 5—6 rb. przerobić na Pathéfon w ten sposób, że na nim grać kulką wieczną płyty Pathé, a igłą swoje dawne płyty. Broszury z instrukcją zmiany igły po otrzymaniu 10 kop. na portu wysyłamy bezpłatnie i polecono.

II. 6. Wyklejanka na odwrocie listu W. Szyborskiej, 16 grudnia 1975, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 10691, k. 64v

65 Kuchów, 6. 11. 75

Susianna list bardzo niedelikatnie, fałszywie i wulgarzy uczucie 7/5 - V.

Kochany Vitku!

Dręknę bardzo w pamięci o mnie
zaraz tak uromajac! Snuć mi
tylko, że wód Tych meuroczu
parodii zakawa „lekter nadobocze-
kard!... talia bwaam dumer, i
wadajs się (ju!) do parodii!
Dręknę ci jednie ze to, co się
w miwie z jasli redaliońś śmiercio,
masa Tam przesniennych karuhatu,
a ju! „Puc albo nie uc” v rube helbam
zaradniy to pufa nad pufcciu!

A teraz — na miastol Najpotrzebniejszym artykułem w okre-
sie tańca są, niewątpliwie, pantofelki. Na Nowym-Swiecie pod
34 nęcą błękitne witrny **Lucjana Leszczyńskiego**, pełne
pięknych, jak drogocenne klejnoty, pantofelków, o których ma-
rzą wszystkie warszawianki. Niestety. Przepiękne obuwie L.
Leszczyńskiego nie dla każdej jest dostępne kieszeń! Ale
proszę się nie martwić: szepne Pani na uszko adres firmy,
w której dostanie Pani przesliczne pantofelki po cenach
bardzo przystępnych. Skracamy na Chmielną pod 15; firma
„**Kwiatkowski i Bolesławski**”. Uprzejmy właściciel firmy
chętnie zademonstruje Pani olbrzymi wybór obuwia i służy
dobrą radą. Na karnawał, obok obuwia ze złocistych i srebrzy-
stych brokatów, doradza p. Kwiatkowski, pantofelki z crépe
de chinu i crépe satin. Najładniej będą wyglądały w kolorze
sukni. Ponieważ jednak najłojalniej skalkulowany pantofelek

II. 7. List W. Szymborskiej do W. Zechentera,
6 listopada 1975, Bibl. Nauk. PAU i PAN,
rkps 10691, k. 65

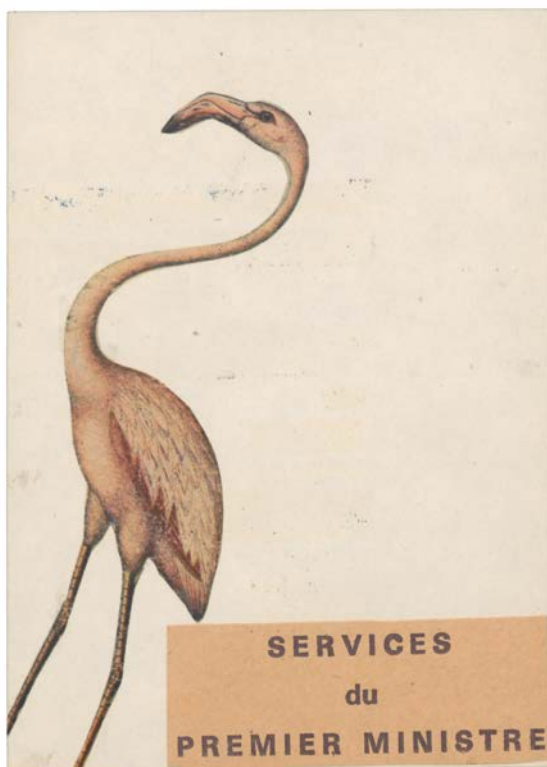
II. 8. Wyklejanka na odwrocie listu,
6 listopada 1975, Bibl. Nauk. PAU i PAN,
rkps 10691, k. 65v

66 Kradiv, 18. 8. 76

Kochany Najlepsy Vitku!
Vielkie drzki sa „godnie
zmiensku”, v ktorej muisvam
Tule mujmujajuszki misut...
Kunivales pod nuzo nieobecnoŝi
litonon wotariŝ rariade, a za
manie ravar usjedkara na urton
nie ubajony mi jej meharaci.
Siad to opoimienie - na ktore
Troje nieone nie rarkujot!
Lutajase lutra solie usbrad nieon
ububionny, za ktory muiscleni ci
driskusz. To „Had otamni Porygani”
a mwie „Sonet druzva unclujacemu”
a mwie „Dany”? Tundro usbrad!
Siskam bis boudo boudo!
V:Wawa

II. 9. List W. Szyborskiej do W. Zechentera,
18 sierpnia 1976, Bibl. Nauk. PAU i PAN,
rkps 10691, k. 66

II. 10. Wyklejanka na odwrocie listu,
18 sierpnia 1976, Bibl. Nauk. PAU i PAN,
rkps 10691, k. 66v

II. 11. Helena Sawicka, *Ex libris Wisławy Szymborskiej*, akwaforta, wym.* 180 × 130 / 129 × 89 mm, 1997, Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. el 3759

* wymiar kartonika / wymiar grafiki

II. 12. Zbigniew Osenkowski, *Ex libris Wisławy Szymborskiej / Nobel 1996*, linoryt, wym. 100 × 100 / ø 85 mm, 1997, Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. el 3924

II. 13. Czesław Woś, *Ex libris*
Wisławy Szymborskiej,
 akwaforta, wym.
 183 × 138 / 119 × 72 mm,
 1997, Bibl. Nauk. PAU
 i PAN, sygn. el 3777

II. 14. Zbigniew Osenkowski, *Wisławy Szymborskiej*
ex libris / Literacka Nagroda Nobla 1996, TW,
 wym. 105 × 90 / 90 × 74 mm, 1996, Bibl. Nauk.
 PAU i PAN, sygn. el 3987

II. 15. Roman Mucha, *Ex libris Wisławy Szymborskiej / Nagroda Nobla 1996*, linoryt, wym. 140 × 98 / ø 85 mm, 1997, Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. el 4004

II. 16. Leszek Frey Witkowski, *Ex libris Wisławy Szymborskiej*, offset, wym. 81 × 69 / 61 × 57 mm, 2011, Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. el 8164

II. 17. Stanisław Dawski, *Wisława (!) Szymborska*, akwaforta, 79 × 78 mm, b.r., Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. p. 298 / m. 322

II. 18. Stanisław Dawski, *Exlibris Wisławy (!) Szymborskiej*, akwaforta, 47 × 34 mm, 1968, Bibl. Nauk. PAU i PAN, sygn. p. 299 / m. 323

Ilustracje do artykułu Łukasza Łukawskiego *Materiały i pamiątki po Janie Matejce* w zbiorach rękopisów Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie

50
Szanowny Panie Stanisławie
Piszę w tym celu bom chętnie
ciopis bawko - Nic Sturmię
tego jak drukowanie memo-
o jutu. w całości - wyrażam
najserdeczniej o przyjęcie tego
podjęciu. Zaśmiejmy się
długo. Szczęść mi
pamiątki Jan Matejki
wkrótce D 24/6 870.

II. 1. List Jana Matejki do Stanisława Tomkowicza napisany 24 czerwca 1887 r. znajdujący się w Korespondencji Stanisława Tomkowicza z lat 1875–1933, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 1987, k. 50r

odbiła drzewostanach moich zsumbini
od przysłonych rauszowu. Spół z
bohoma redakcja nie odmówi mi tej
wartości, najziej sprawie mi funkcjonalne
nie. A że Włocławek Pan spróbujemy, prze-
bieg z przelichni i odinadrami nie odmówi
moim pisarstwu, zaden do niego, byz w
moim arduje i prony. Należy z
początku wyrażać sprawom, mto
mi pisar' ni stajęjzabekaja
Pan Katijs

Sprawom redakcyjnym o przepisach
wszystki francuzim i rysunki bismilje
Kwiat, od tego post, katyhmist.
Jm

II. 2. Końcowy fragment listu Jana Matejki wraz z podpisem do redakcji tygodnika „Kłosy” z 2 stycznia 1864 r. znajdujący się w Zbiorze autografów Cypriana Walewskiego. T. 6. Wiek XIX. Ł-O, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 717, k. 413v

SPIS OBRAZÓW MATEJKI

zgrupowanych na wystawie jubileuszowej

W SALACH KRÓLEWSKICH NA WAWELU

we Wrześniu 1883.

	Rok wykonania	Posiadacz
1. Portret p. Petri	1858	prof. Gul. do list. T.
2. Giebułtowskiego	1858	Serafiński
3. Płoszewskiego	1858	Serafiński
4. Głowa starca z profilu, pierwsze studjum z żywej natury	1858	prof. Gul. do list. T.
5. Pół figury męskiej nagiej, studjum z żywej natury	1858	Serafiński
6. Wjazd Haurka Walacego do Krebuwa. Pierwsza kompozycja listar.	1854	Zygmunt Matejko
7. Carowie Saussey, wprowadzeni przez Żółkiewskiego na Sejm	1854	Góthenski
8. Głowa starca z różańcem, z pod Floryańskiej bramy	1855	Zygmunt Matejko
9. Władysław Jagiełło z Witoldem, modlący się przed bitwą grunwaldzką	1855	Serafiński
10. Rady lekarskie (Stażożek, udający ból zębów)	1856	Muczkowski
11. Głowa starca z ciemną czupryną, studjum z natury	1857	Zygmunt Matejko
12. Głowa chłopca w niebieskiej konfederacie, studjum z natury	1857	prof. Gul.
13. Portret Leonarda Serafińskiego	1857	" "
14. Portret Joanny Serafińskiej	1857	" "
15. Portret Szymona Darowskiego	1857	do J. M. M. Gul.
16. Portret Kazimierza Stankiewicza	1857	wpisał Szym.
17. Zygmunt L. nadaje prawo szlachectwa profesorom Uniw. Jagiell.	1858	Biblioteka Jagiell.
18. Portret Pauliny Giebułtowskiej	1858	do list. prof. Gul.
19. Portret Antoniego Giebułtowskiego	1858	" " " "
20. Portret Maryi Matejkowej, siostry Mistrza	1858	wpisał.
21. Matka Goska ze św. Leonardem i św. Joanną	1858	Serafiński
22. Zamyski idący do więzienia Zborowskiego (szkiełkuwarłowy)	1859	Czajkowska
23. Zborowski prowadzony na śmierć	1859	" "
24. Spolenie Melchiorowej rajczyńi krakowskiej	1859	Garzkowski
25. Hold Bogdan Chmielnickiego w Zbarażu	1059	" "
26. Śmierć Mistrza	1859	Hr. Zygm. Giezkowski
27. Popiersie Głuskiego	1859	Prof. Leptkowski

II. 3. Pierwsza strona drukowanego spisu obrazów Jana Matejki zgrupowanych na wystawie jubileuszowej w salach królewskich na Wawelu we wrześniu 1883 r. wraz ze spisem ich właścicieli znajdująca się w Fragmentach korespondencji Tomasza Prylińskiego, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 3183, k. 9r

II. 4. Fotografia autokarykatury Jana Matejki dołączona do listu Leona Pinińskiego do Stanisława Tomkowicza z 27 maja 1920 r. znajdująca się w Korespondencji Stanisława Tomkowicza z lat 1875–1932, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 1990, k. 106r

II. 5. Szkic postaci historycznych wykonany przez Jana Matejkę do albumu *Umarli i żywi* Teofila Lenartowicza datowany na 17 października 1878 r., Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 2029, k. 126r

II. 6. Szkic Stańczyka wykonany przez Jana Matejkę do albumu *Umarli i żywi* Teofila Lenartowicza datowany na 17 października 1878 r., Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 2029, k. 130r

II. 7. Fotografia grupowa przyjaciół Artura Grottera ze środowiska artystyczno-kulturalnego Krakowa wykonana 27 stycznia 1865 r. (w drugim rzędzie trzeci od lewej Jan Matejko), znajdująca się we Fragmentach papierów Adama Belcikowskiego z lat 1865–1909, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 5626, k. 96r

II. 8. Fotografia Jana Matejki wykonana przez Jana Mieczkowskiego około 1875 r. znajdująca się w zbiorze Różnych listów, dokumentów, fotografii z lat 1766–1943, Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 6547, k. 65r

II. 9. Fotografia profilowa Jana Matejki, wykonana w zakładzie Walerego Rzewuskiego wraz z dedykacją znajdującą się w zespole Fotografii ze zbiorów rodziny Żulińskich XIX w., Bibl. Nauk. PAU i PAN, rkps 13207

Ilustracje do artykułu Karoliny Targosz *Madame de Sévigné i król Jan III Sobieski – mistrzyni i mistrz epistolografii francuskiej i polskiej XVII w.*

II. 1. Portret Marie de Rabutin-Chantal, markizy de Sévigné (1626–1696),
pędzła Claude'a Lefèvre'a, ok. 1665, Musée Carnavalet w Paryżu,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Marquise_de_sevignee.jpg (dostęp: 2.04.2023)

II. 2. Portret Jana III Sobieskiego (1629–1696), przypisywany Danielowi Schultzowi, względnie Andreasowi Stechowi, po 1680, Muzeum Narodowe w Warszawie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Schultz_John_III_Sobieski.jpg (dostęp: 2.04.2023)

Ilustracje do artykułu Joachima Śliwy „Za pierwszym wstąpieniem ucałowałem ziemię egipską”. J.F. Champollion w Aleksandrii (18 VIII – 14 IX 1828)

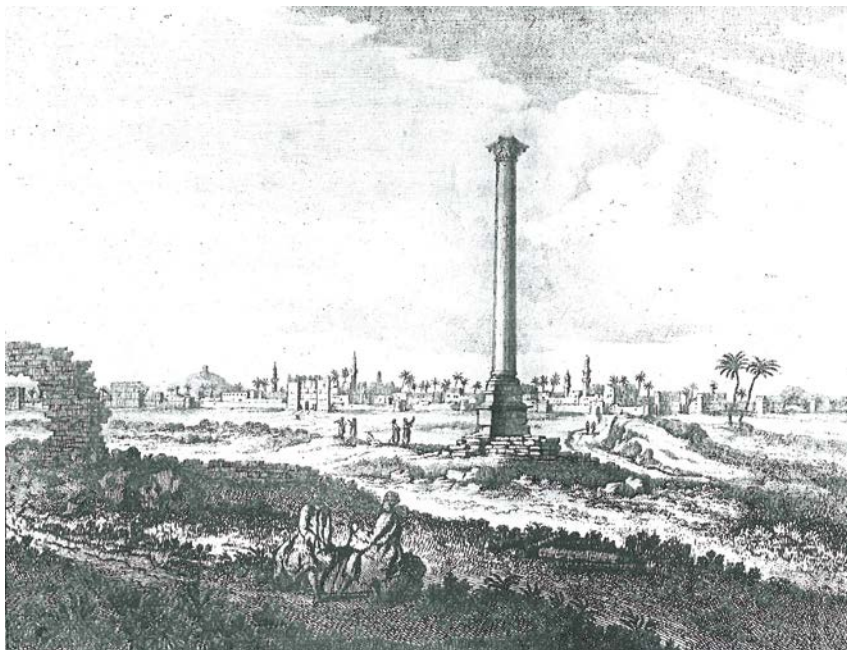

II. 1. Napoleon Bonaparte w bitwie pod piramidami (21 VII 1798). Mal. Denis August Raffet, ryt. Jean Bein, 1836 (własność prywatna)

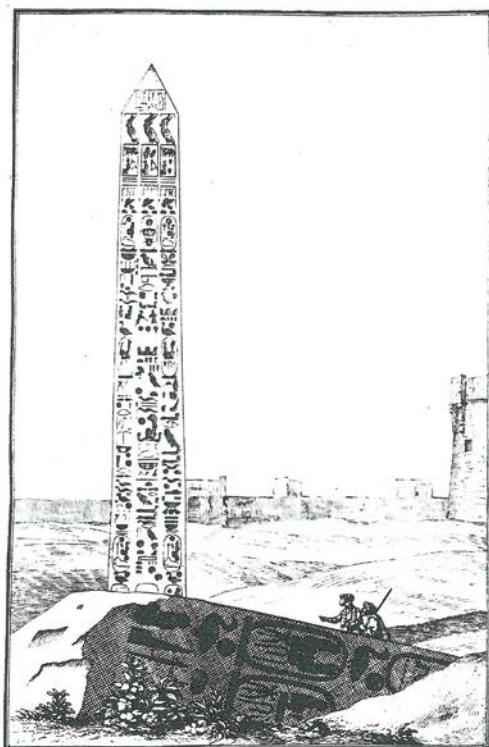

II. 2. Muhammad Ali (1769–1849). Litografia Jeana-François Portaelsa (G. Ebers, *Ägypten in Bild und Wort*, t. II, Lipsk 1880)

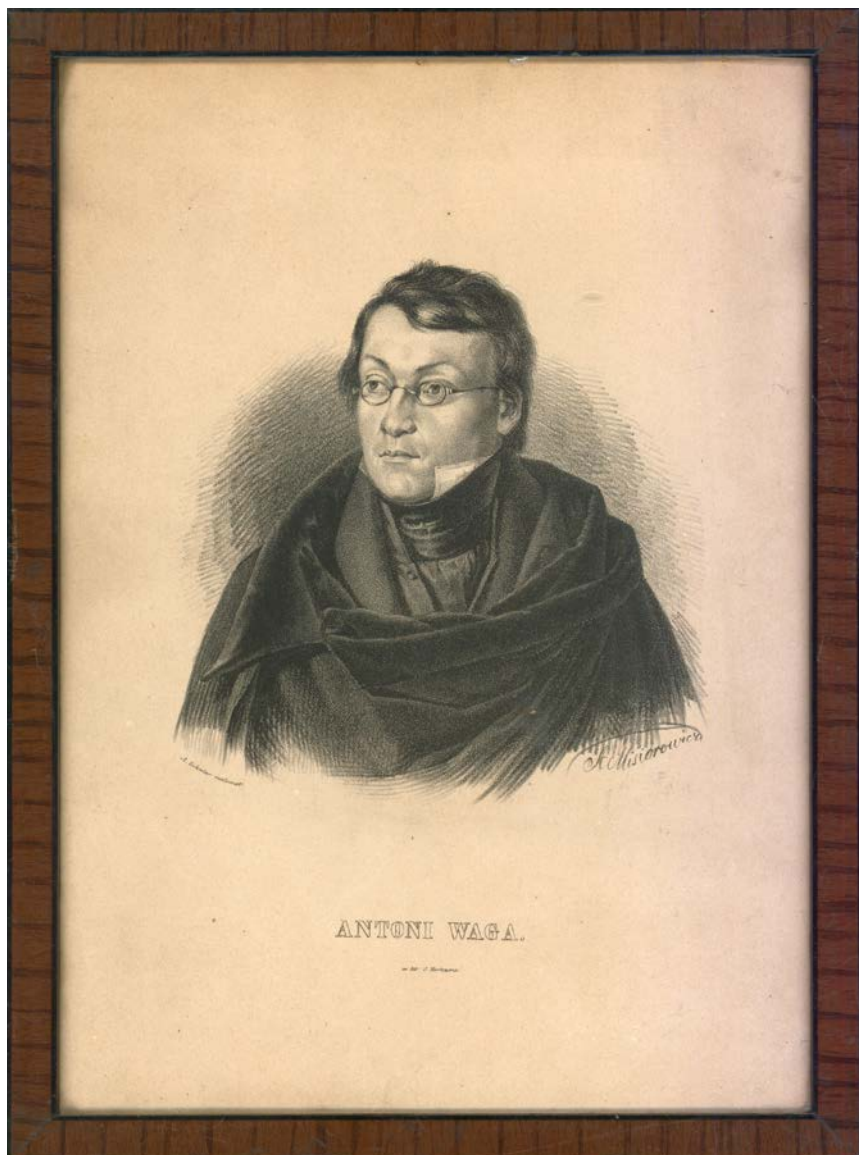
II. 3. Aleksandria, tzw. Kolumna Pompejusza. Akwaforta Pietera Schenka, ok. 1690 r. (ze zbioru Biblioteki Jagiellońskiej)

II. 4. Aleksandria, tzw. Igły Kleopatry (F.L. Norden, *Voyage d'Égypte et de la Nubie*, Paris 1738)

Ilustracje do artykułu Bernadety Wilk *Antoniego Wagi „Dzienniki podróży” do Egiptu*

II. 1. Portret Antoniego Wagi, Archiwum Nauki PAN i PAU, sygn. K III-141, fot. nr 32087

II. 2. Portret Konstantego Branickiego, fot. Walery Rzewuski, ok. 1875 r., Biblioteka Narodowa, sygn. F.119277/G (domena publiczna)

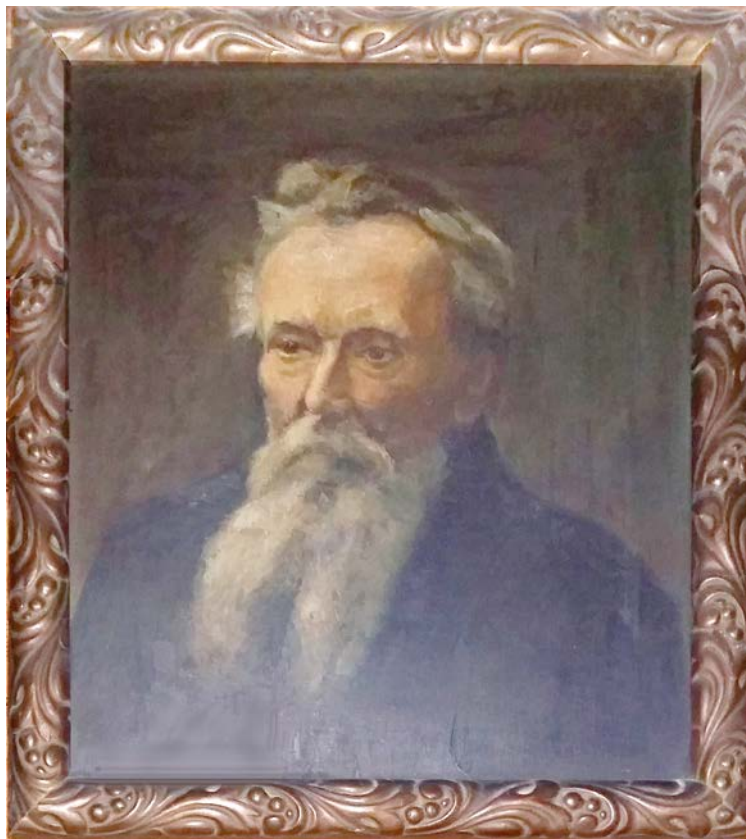

II. 3. Portret Julii i Władysława Branickich, fot. Zakład Fotograficzny Adèle, po 1868 r., Biblioteka Narodowa, sygn. F.15170/AFF.II-6 (domena publiczna)

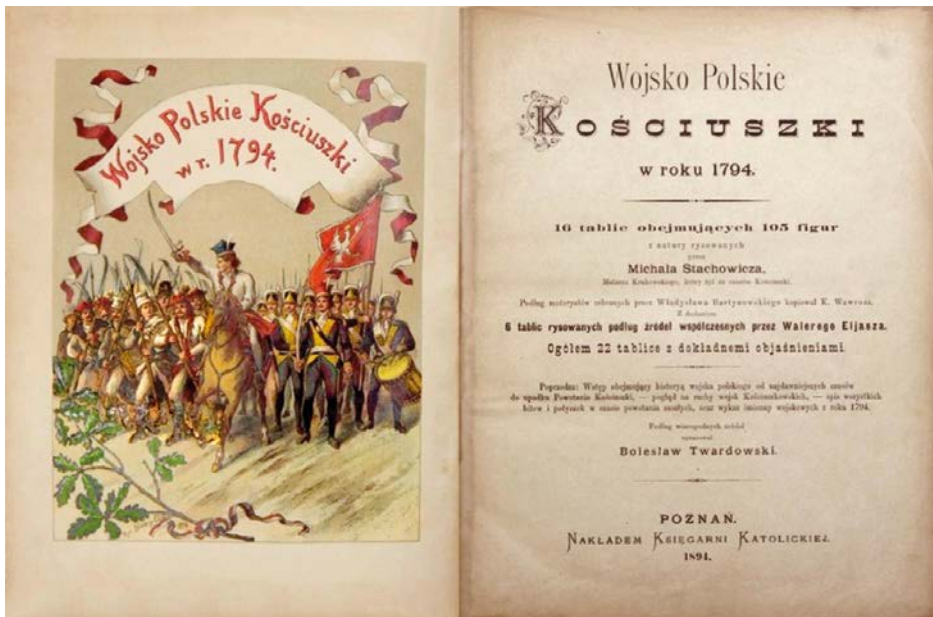
Ilustracje do artykułu Krystyny Pawłowskiej *Teki Bartynowskiego, czyli Materiały do ikonografii królów, zbroi i wojska polskiego*

II. 1. Władysław Bartynowski (1832–1918), mal. Bronisława Uhma, archiwum rodziny

II. 2. Teki Bartynowskiego i zeszyt z opisami rycin – komplet wydawnictwa pt. *Materiały do ikonografii królów, zbroi i wojska polskiego*; archiwum rodziny

II. 3. Bolesław Twardowski, *Wojsko Polskie Kościuski*, Poznań 1894

II. 4. Ilustracje z *Wojna Polskiego Kościuszkowski*; w ramce te podobne do rycin w *Materyalach...*

II. 5. Odpowiednie ryciny z *Wojska Polskiego Kościuszki* i z *Materyalów...*

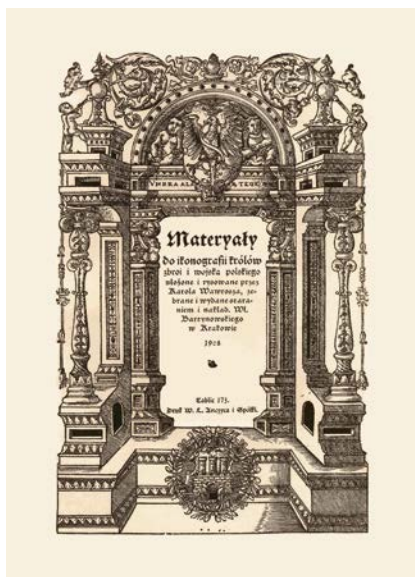

II. 6. Portret Kościuszki w dwu wersjach: jako kolorowy obraz i jako kolorowana grafika

II. 7. Tabl. XXIX. b. z teki *Broń*; wersja czarno-biała rysowana przez Karola Wawrosza i wersja kolorowa dodatkowo pomalowana przez Bronisławę Uhmę

II. 8. Dwie karty tytułowe tek: z zeszytu opisów i z teki *Portrety*

Zygmunt I Stary

II. 9. Tabl. XXXVI

1530? Pół osoby wprost w czapce futrzanej, broda i wąsy, w prawej ręce rękawice, w lewej berło. Na piersiach łańcuch z klejnotem. Z drzeworytu przy dziele Mart. Cromeri: *De origine et rebus gestis Polonorum Basileae 1555 fol. Str. 574*. Wydanie późniejsze z roku 1568 str. 450. Nad lewym ramieniem na tle monogram H S Hansa Sauerdum drzeworytnika (Nagler die Monogramisten t. III. Str. 609 Nr 1492). Pod portretem facsimile podpisu własnoręcznego króla.

1591 Popiersie wprost w czapce futrzanej. Wizerunek ten (rysow. z obrazu wiszącego nad kaplicą Zygmunt. w katedrze na Wawelu) pierwszy raz pojawia się w sztychu w dziełku Tom. Tretera w Rzymie w r. 1591 pod tyt. *Regum Poloniae icones*. Z Tretera powtórzył Mylius Arn. w dziele: *Principum et Regum polonorum imagines ad vivum expressae*. Coloniae 1594 fol. str. 63.

1597 W całej postaci w czapce i szubie futrzanej. Dawny drzeworyt wykonany według obrazu zawieszzonego nad kaplicą Zygmuntowską w katedrze na Wawelu. Drzeworyt ten pierwszy raz użyty był w Kronice polskiej M. Bielskiego w Krakowie 1597 str. 505. – Klocek oryginał. Znajduje się w zbiorach drukarni uniwersytetu Jagiell. u Muczkowskiego pod nr 1201.

II. 10. Tabl. XL. b.

1530? a. Tarcza z orłem zygmontowskim z literą S., b. Medalion z Matką Boską, c. Tarcza pięciopolowa z herbami Polski, Litwy i węzłem Sforzów w środku, d. Pół osoby posągu leżącego, ze sarkofagu Zygmunta I w kaplicy Zyg. w katedrze na Wawelu.

Szczegóły z pomnika Zygmunta Starego w Kaplicy Jagiellońskiej na Wawelu rysowane na fotografiach wydanych staraniem Dr. A. Baranieckiego.

II. 11. Tabl. XXXIX.

1530? Pół osoby wprost z berłem i zwojem pergaminu w ręku. Drugi rysunek powiększony przedstawia króla w popiersiu z tej samej rzeźby.

Obydwa rysunki kalkowane z fotografii Krügera odlewu gipsowego, założyciela Muzeum techn. przemysłowego w Krakowie. Oryginalna medalionowa rzeźba czerwonego marmuru znajduje się w kaplicy Zygmontowskiej w katedrze na Wawelu. Wykonana być mogła około roku 1530 i przedstawia króla w 53 lub 54 roku życia.

Zygmunt August

II. 12. Tabl. XLI. (po prawej)

1553? Popiersie wprost w czapeczce i płaszczu, ręce na stole. Przy lewym łokciu mały smok skrzydlaty, znak Łukasza Cranacha. Rysunek kalkowany z olejnego obrazu malowanego na miedzi, znajdującego się w zbiorach XX. Czartoryskich w Krakowie (Wzory sztuki średniowiecznej. Ser. II. Zesz. 7. G. i G. g.) a należącego do seryi portretów rodziny królewskiej przez Łukasza Cranacha młod. malowanej. (Por. Nr. 15)

1570. Popiersie wprost w małej czapeczce w kryzie i gładkiej sukni. U góry napis w 3 wierszach
SIGISMVNDVS, AVGVSTVS JA · |
GELLONI · REX · POLONIAE · M · |
DVX · LITH · ANO · AETATIS · L ·

Tabl. XLI. (po lewej)

Rysunek odkalkowany z miniatury olejno malowanej na miedzi, znajdującej się w zbiorach Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Przedstawia króla w 50 roku życia

II. 13. Tabl. XLII.

1555 Popiersie wprost w czapce i futrze, z prawą ręką na piersiach (na prawo). Drzeworyt zamieszczony na odwrotnej stronie karty tytułowej dzieła: *Martini Cromeri de origine et rebus gestis Polonorum Basilea 1555*. Nad lewym ramieniem na tle oryginalnego drzeworytu cyfry H.S. drzeworytnika Hansa Sauerduma z Norymburgii. Przedstawia zatem króla w 35 roku życia. H.S. Hans Sauerdum. Negler Monogram. III. Nr. 1492

1561 Popiersie wprost w czapce i futrze, z lewą ręką na piersiach (w środku). Drzeworyt będący na odwrotnej stronie tytułowej karty Biblii Leopoldy, wydanej u Scharfenbrgera w Krakowie w 1561 r. Drzeworyt wraz z ozdobną w herby polskie ramą, był wykonany we Wrocławiu przez Cryspina Scharfenbergera (Negler G.K. Monogramisten II. sk.ur. 653) drukarza i drzeworytnika wrocławskiego w r. 1561. Przedstawia więc króla w 41 roku życia. Drzeworyt ten powtórnie użyty był przy statucie Herburta w r. 1570, jest jednak kopią odwróconą z portretu Hansa Sauerduma (p. nr. 33) pochodzącego z 1555 r.

1561? Popiersie cokolwiek w lewo, w czapce i futrze, w rękę rękawice (na lewo).

Drzeworyt znajdujący się w zbiorach XX. Czartoryskich. Brak monogramu, cyfer i daty nie pozwala nam go dokładnie oznaczyć. Należy do typu używanego w latach 1555–1570. Podobny olejny obraz z XVI w., będący dawniej w magistracie. Gdańska, następnie własność ś.p. Alexandrta Makowskiego, ma się obecnie znajdować w okolicach Piotrkowa.

II. 14. Tabl. XLV. c.

1568 Popiersie prawie wprost. Na głowie kaptur z końcami spadającymi na piersi, na ramionach obszerny płaszcz. W owalnej ramie napis w około: BONA REGINA POLONIAE BARQVE DVX ET. C. Niżej monogram M. N. F. 1568 Mikołaja Nelli. Rysunek z oryginalnej ryciny Nellego z 1568.

1568 Popiersie w profilu w lewo, w koronie i zbroi z obramieniem. Rycina Nic. Nelli (Nelli Mikołaj ur. w Wenecji 1530 r. Nagler, *Monogramist* t. IV. Nr 1798) rytownika i nakładcy osiadłego w Wenecyi, który prócz Zygmunta Augusta rytował także królową Bonę. Wspomniany rysunek Nellego wykonany był według medalu, który na tabl. XLV. d. powyżej cytujemy z tą tylko różnicą, że całość jej odwrotnie i w zmniejszeniu przedstawiona.

Henryk Walezy

II. 15. Tabl. XXXII.

1580? Popiersie wprost w małej czapce i z wykładanym kołnierzem.

Rycina wykonana przez. H. Wierxa, rytownika Holenderskiego, znajdująca się w zbiorach Józefa Friedleina w Krakowie. Wierx Hieronim, rytownik żył w Antwerpii 1539–1580 Nagler. Monogr. T. III nr 1204

Stefan Batory

II. 16. Tabl. XXXI. h.a.

1576. Pół osoby w lewo, w zbroi, ornacie koronacyjnym i bez korony, z ręką opartą na mieczu, przy nim stolik z koroną i tarczą z herbami. Obraz olejny znajdujący się obecnie w gabinecie numizmatycznym w Wiedniu, należący dawniej do głośnego zbioru zamku Ambras w Austrii górnej. Obraz przedstawia króla w 1576 a jest jedynym portretem, na którym król z odkrytą łysą głową występuje. Kopia tego portretu znajduje się w Akademii Um. w Krakowie i pałacu Krzeszowickim. W klasztorze w Oliwie pod Gdańskiem znajduje się również portret króla Stefana bez czapki, ale jest tak przemalowany, że nie tylko stracił całą wartość artystyczną, ale i podobieństwa trudno się dopatrzeć.

Tabl. XXXI. h.b.

1579? Pół osoby zwróconej cokolwiek w prawo, w czapce i płaszczu z futrzanym kołnierzem. Litografia (z podpisem *Nydm. Walzela – Pesten 1856, Marostoni Jozsef 1856*), znajdująca się w zbiorach J. Friedleina w Krakowie, rysowana podług portretu olejnego, mającego się znajdować w Muzeum Peszteńskim. Rysy królewskie zgadzają się bardzo z wizerunkami, jakie są znane na dukatach gdańskich z lat 1579–1583.

II. 17. Tabl. XXXI. e.a.

1582. Pół osoby w profilu w lewo, w koronie i pełnej zbroi, w prawej ręce berło, w lewej rękojeść miecza. Rysunek fotograficznie powiększony, z bardzo pięknej i rzadkiej 10-cio dukatowej donatywy gdańskiej, wybitej w r. 1582, opisane przez F.A. Vossberga w dziele: *Münzgeschichte der Stadt Danzig. Berlin 1852*. Wizerunek na donatywie wybity przedstawia króla w 49 r. życia.

Tabl. XXXI. e.b.

1579. Popiersie w lewo, w koronie i zbroi. Rysunek fotograficznie powiększony z pięknego trojaka gdańskiego, bitego w r. 1579, opisanego w dziele Ign. Zagórskiego: *Monety dawnej Polski*, Warszawa 1845 Nr. 169. Wizerunek na trojaku przedstawia króla w 46 r. życia.

Tabl. XXXI. e.c.

1586. Popiersie w lewo, w koronie i zbroi. Portret powiększony fotograficznie z dukata gdańskiego z 1586 r. (Czp. Nr. 770), przedstawia zatem króla w ostatnim roku życia.

Tabl. XXXI. e.d.

1586. Popiersie w lewo, w koronie ozdobnej zbroi. Portret powiększony fotograficznie z donatywy gdańskiej z 1585 roku (Czp. Nr. 5720) przedstawia zatem króla na rok przed śmiercią.

Tabl. XXXI. e.e.

1586? Popiersie wprost, w czapce i delii, w rękę berło i rękawice, z boku korona. Górą napis STEPHA.D.G. – REX POLO. Medalion cynowy znajdujący się w gabinecie numizmatycznym w Budapeszcie. Popiersie tutaj reproduktowane stanowi tylko środkową część medalionu, otoczone jest bowiem szerokim pasem ornamentów i scen dekoracyjnych.

Tabl. XXXI. e.f.

1594? Popiersie wprost, w koronie i zbroi i płaszczu koronacyjnym z berłem i jabłkiem król. w rękę. Część posągu króla znajdującego się w grobowcu w kaplicy na Wawelu.

Tabl. XXXI. e.g.

1582. Popiersie w profilu w lewo, w czapce z kitką nad lewym uchem i delii z futrzanym kołnierzem. Rysunek powiększony fotograficznie z medalu opisanego w *Dopelnientach Gabinetu medalów polskich* przez K. Bayera w Warszawie 1837. Nr. 37. Medal ten wykonany w Wilnie w r. 1582, przedstawia króla w 49-tym roku życia.

II. 18. Tabl. XXXI. n.a.

Popiersie wprost, w czapce i delii, dokoła ramka z tarczami i festonami owoców. U góry STEPHANVS_D_GRATIA | u dołu REX POLONIAE | MAGNVS_D_LITUANIAE.

Tabl. XXXI. n.b.

1582. Pod obozowym namiotem otwartym z przodu, król ukoronowany siedzi na krześle tronowym, trzymając w prawej berło, w lewej jabłko królewskie. Środkowe pole otoczone szerokim ornamentacyjnym pasem z arabesk, przerywanym symetrycznie tarczami z orłem, pogonią i herbem Batorów: trzy wilcze zęby. Wokoło napis: STEPHANVS. DEI.GRATIA. REX. POLONIAE. MAGNVS. DVX.LITVANIAE RVS. PRVS. MAS. SAMOG. KIO. E.T.C. PRIC.TRANSIL. E-T-C. Całość otoczona obwódką z pereł. Pieczęć mniejsza majestatyczna króla Stefana, opisana przez E. Diehla, w *Wiadomościach numizm.- archeol.* w r. 1890. Nr. 6. szp. 116 i 117. Oryginał tej pieczęci wraz z dokumentem z r. 1582 znajduje się w Archiwum aktów dawnych w Krakowie, z daru Edmunda Diehla.

Tabl. XXXI. n.c.

1585. Popiersie cokolwiek w prawo, w czapce i szubie z futrzanym kołnierzem. Rama prostokątna z owalnym wykresem portretu. W narożnikach symboliczne figury. Dokoła tego czworoboku na oryginalnie znajduje się – tutaj na tablicy opuszczona – bogata rama w stylu odrodzenia, z postaciami i napisami u góry i z figurami Marsa i Merkurego z boków. U dołu pod kolorowym gzemsem na ozdobnej ukoronowanej tarczy orzeł polski okolony wieńcem z herbów ziem polskich i Batorów trzy wilcze zęby. Po bokach tarczy z orłem na cokole z lewej rozrzucone przybory rycerskie tarcza i pancerz, z prawej instrumenta i nuty muzyczne. – Pod marginesem ryciny czterowiersz łaciński: *Arma armis bellum e.t.c.* I podpis rytownika Jakóba Franco (Franco Jacobus, rytownik w Wenecji 1560–1590. Nagler *Künsterlexic.* IV. Str. 495 – Monogram. I. 268. Nr. 522. II. 31. Nr. 84). Sam wizerunek króla Stefana doskonale rytowany i delikatnie wykończony, jest tylko piękną kopią drzeworytu znajdującego się przy Postylli Marc. Białobrzeskiego wydanej w Krakowie w r. 1581. (Por. Nr. 57). Rycina ta odbita na odwrotnej stronie tytułu dzieła dedykowanego królowi Stefanowi: *Antiquitatum Romanorum Pauli Manucii. Liber de Comitii. Bononiae 1585 fol.* Dzieło rzadkie, znajduje się w bibliotece XX. Czartoryskich w Krakowie i w Zakładzie Ossolińskich we Lwowie.

Barbara Radziwiłłówna

II. 19. Tabl. L.

1550. Popiersie wprost, w koronacyjnym stroju, pod spodem facsimile podpisu. Według obrazu będącego w zamku nieświeskim publikowanego przez Wilczyńskiego w Albumie wileńskim i przez Aleksandra hr. Przezdzieckiego w „Jagiellonach”.

II. 20. Tabl. LI. (po lewej)

1553? Popiersie wprost, w bogatym stroju z rękawiczkami w rękę. Z miniatury olejnej w muzeum XX. Czartoryskich, malowanej przez Łukasza Cranacha młodszego i należącej do seryi portretów Rodziny królewskiej. (Por. Nr 15).

Tabl. LI. (w środku)

1550. Popiersie wprost, w koronacyjnym stroju. Według obrazu będącego w zamku nieświeskim publikowanego przez Wilczyńskiego w Albumie wileńskim (tabl. L) i przez Aleksandra hr. Przezdzieckiego w „Jagiellonach”.

Tabl. LI. (po prawej)

1553? Pół osoby w bogatym stroju z założeniami rękami. Miniatura na oprawie książki Zygmunta Augusta, publikowanej we „Wzorach Sztuki Średniowiecznej” razem z portretem Elżbiety, pierwszej żony tego króla.

Anna Jagiellonka

II. 21. Tabl. XLVII. a.

1576. Popiersie wprost w stroju koronacyjnym. U dołu facsimile podpisu. Podług obrazu znajdującego się nad kaplicą Jagiellońską na Wawelu. Rysunek wykonany na fotografii Walerego Rzewuskiego przedstawia królowę w 1576 r.

Tabl. XLVII. b.

Popiersie wprost, we wdowim stroju, w koronie spoczywające na poduszkach. Podług pomnika królowej będącego w kaplicy Jagiellońskiej na Wawelu. Fotografowany staraniem Adryana Baranieckiego.

Elżbieta Habsburżanka

II. 22. Tabl. XLVI (po lewej)

1553. Popiersie wprost, w czapeczce i sukni klejnotami i perłami ozdobnej.

Tabl. XLVI (po prawej)

1553. Tożsamo ale pół osoby z rękami założonymi na stole. Oba powyższe rysunki są reprodukcjami z portretu Anny, malowanego przez Łukasza Cranacha. Znajduje się on z Muzeum XX. Czartoryskich i należy do seryi portretów rodziny królewskiej tegoż artysty. (Por. Nr 15).

Królowa Jadwiga i Elżbieta Rakuszanka

II. 23. Tabl. XLV. c.a.

Jadwiga (w. XVI). Popiersie wprost w dużym kornecie z łańcuchem na piersiach. Drzeworyt ten grubej roboty ma być przy kronice Münstera? Jest to kopia odwrotna z portretu b.

Tabl. XLV. c.b.

(w. XV). Popiersie wprost w dużym kornecie z łańcuchem na szyi jest to najdawniejszy portret Królowej Jadwigi; znajdował się w zbiorach Ambrazyjskich, wymalowany na ścianie na drzewie genealogicznym, obok narzeczonego arcyks. Wilhelma. W dłuższym podpisie jest wzmianka *Hedwig Ludwigs hungerischen Königs auch polonischen Tochter. Hadung zu Krakau begraben*. Jadwiga przedstawiona w wielkim, białym, muszlinowym kornecie i fioletowej sukni z łańcuchem na szyi. Obecnie malowidło to przeniesiono do Muzeum historycznego. Wierny opis i przerys litograficzny dodany do dzieła: diw kaplice Jagiellońskie w Katedrze krakowskiej, opisał Józef Muczkowski w Krakowie 1859 str. 70–72 tabl. IV. Jest tam również rozprawka o kilku portretach króla Władysława Jagiełły.

Tabl. XLV. c.c.

1594. Pół osoby w obszernym płaszczu z kapturem na głowie i koronie królewskiej. Rycina będąca w dziele Mylius Arn: *Principium et Regnum Polonorum imagines ad vivum expressae. Coloniae 1594, str. 51*. Mylius kopiował ryciny Tretera.

Tabl. XLV. c.d.

Elżbieta Rakuszanka. Popiersie wpost w koronie. Drzeworyt znajdujący się w *Kosmografii* Münstera.

Zygmunt Stary			Stefan Batory
Zygmunt August			Barbara Radziwiłłówna
Henryk Walezy			Katarzyna Habsburżanka
Anna Jagiellonka			

II. 24. Autografy królów i królowych polskich

II. 25. Ryciny z teki *Broń* przedstawiające polskie ubiory konne

Katalog wystawy warszawskiej 1856 r.

Album wystawy warszawskiej 1856 r.

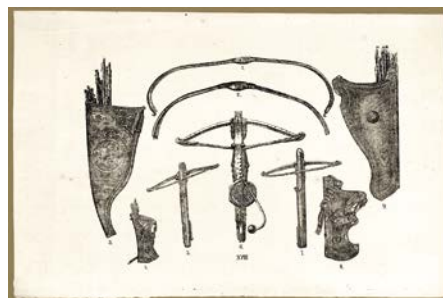
Album wystawy krakowskiej 1856 r.

Opis wystawy krakowskiej 1883 r.

Łuki i kusze na fotografii z albumu K. Beyera

Łuki i kusze na rycinie z tek Bartynowskiego

II. 26. Źródła rycin z teki *Broń* – katalogi i albumy wystaw starożytności w Krakowie i Warszawie

II. 27. Tabl. XIX.

1. Buzdygan spiżowy, złożony z garelą. Zbiór XX Lubomirskich w zakładzie nar. im. Ossolińskich we Lwowie.
2. Buława srebrna złożona, Jana Chodkiewicza, w srebro oprawna, z XVII w. Własność hr. Aug. Potockiego w Wilanowie.
3. Buzdygan żelazny, rzeźbiony i złotem nabijany z XVII w. Własność hr. W. Krasieńskiego.
4. Koleczuga.
5. Buława chalcedonowa w srebro oprawna z XVII w.
6. Buława żelazna srebrem i kamieniami ozdobiona z XVII w. Własność hr. W. Krasieńskiego.
7. Buzdygan srebrny, złożony, turkusami wysadzany.
8. Buńczuk turecki z XVII w. Własność hr. W. Krasieńskiego.
9. Czekan żelazny wyrobu wschodniego.

II. 28. Tabl. XVII.

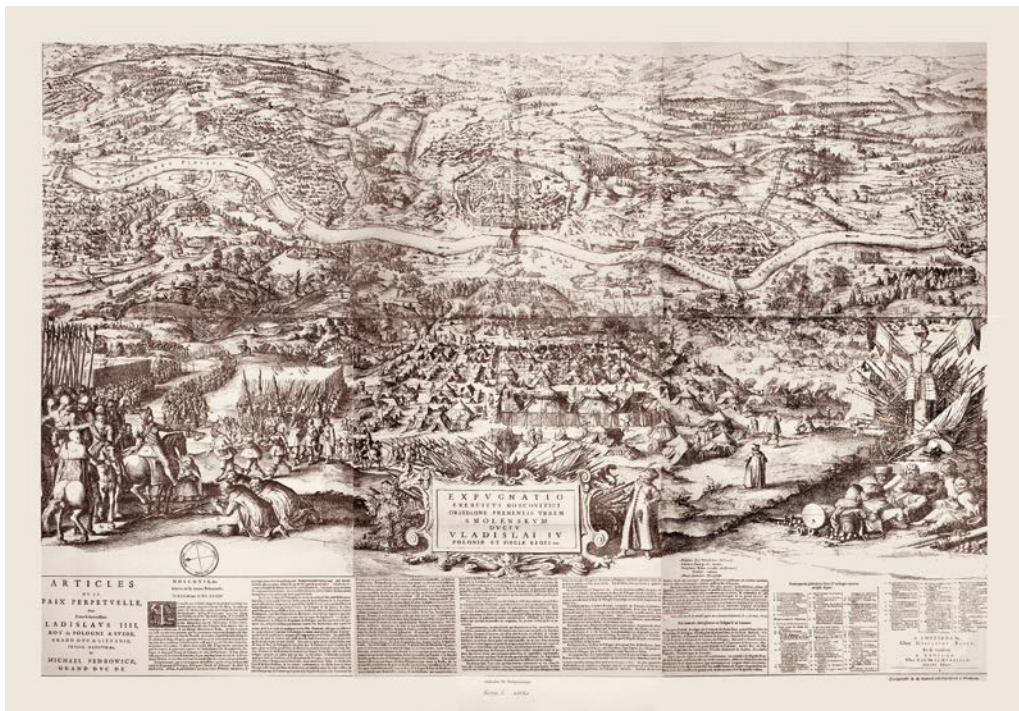
1. Zbroja polska z Muzeum historycznego we Wiedniu pochodząca z darów ks. Radziwiłłów.
2. Rękawice łuskowe, ze zbiorów X. A. Sapięhy.
3. Skrzydła hussarskie z piór sokolich do osadzania w siodle. Własność hr. Działyńskiego w Kórniku.
4. Zbroja ze stali szmelcowanej, złotem nabijanej Jana Ernesta X. Kurlandzkiego. Własność hr. W. Krasieńskiego.
5. Naramiennik do zbroi hussarskiej. Własność hr. Działyńskiego w Kórniku.
6. Nagolenniki lekki stalowe, do przypasywania. Własność hr. Działyńskiego w Kórniku.
7. Nagolenniki lekki stalowe, do przypasywania. Własność hr. Działyńskiego w Kórniku.
8. Skrzydła hussarskie z piór sokolich do osadzania w siodle, własność Hr. Działyńskiego w Kórniku.

II. 29. Tabl. XXVIII. b.

Rząd wschodni galowy. Siodło o dwóch kulach, pokryte amarantowym aksamitem z haftem wypukłym. Czaprak cały haftowany w rozety złotem i srebrem. Własność hr. P. Szembeka.

II. 33. Tabl. XXIX e.

Odsiecz smoleńska w roku 1634. Ad. Boy del. Sal. Saverij i ncidit. G. Blaaux exc. A Dantzig chez And. Hunefeld 1635 – z org. R. M. Zadrazil fotolitografował w Krakowie. Z ryciny będącej w zbiorach hr. E. Czapskiego 6 arkuszy do złożenia razem. Całość przedstawia scenę poddania i rozłożony obóz polski

II. 34. Fragment ryciny *Odsiecz smoleńska* z mostem na Dnieprze

Opis w zeszycie:
 Krój pol. Czapka, wyłogi
 kamizelka z rękaw.
 i spd. pons. Reszta jak
 pod Nr. 53

*Pułk 3^{ci} Ułanów
 Dowództwa Brygady
 generała Poniatowskiego*

57. Pułk 3^{ci} Ułanów
 Dowództwa Brygady
 Poniatowskiego

Opis w zeszycie:
 Krój pol. Kurtka z krótkim
 rękawem i mank. biała ob-
 lamowana galonami srebr.
 czapka, wyłogi kamizelka
 z rękawami i spd. jasno-
 żółt. pas kam. Srebrny,
 buty żółte

*Pułk 1^{szy} Ułanów
 Dowództwa J. Król. Mości*

53. Pułk 1^{szy} Ułanów Do-
 wództwa J. Król. Mości

II. 37. Tabl. IV. Teka *Wojsko*, całość i przykładowe opisy żołnierzy

Pierwzór w: *Accurate Vorstellung der Königlich Pohlischen Armee...*

Przerys w tece *Wojsko*

II. 38. Porównanie pierwzoru i ryciny rysowanej przez K. Wawrosza

II. 39. Tabl. XXVIII e. Galicyjska Gwardya Szlachecka przy dworze cesarza we Wiedniu... 1781–1791

Tabl. XIX.

a.d.e. Włościanie uzbrojeni w kosi. Sukmany białe i granat. z kołn. pons. Wyszywanym w deseń. Czapla pons. lub nieb.

b.c. Włościanie uzbrojeni w karabiny stanowili straż miejską. Ubiór był rozmaity. (Z obrazu M. Stachowicza „Wojsko polskie w obozie w r. 1794”)

Tabl. XX.

Kosyńerzy. Kolory sukman jak na tabl. XIX.

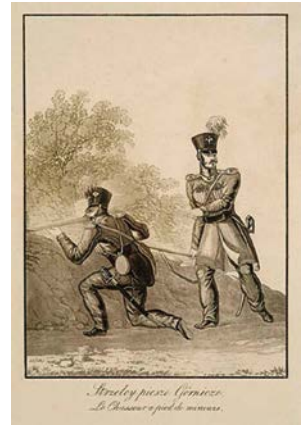

Józef Kondratowicz

Alexander Sauerweid

Wyd. Antonio Dal-Trozzo

Michał Stachowicz

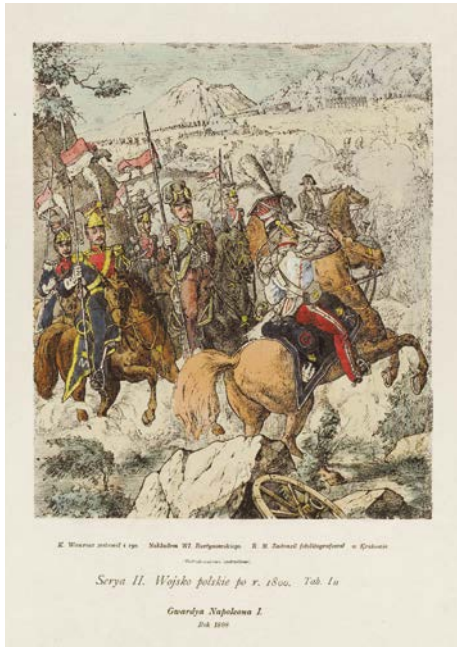
Roman Rupniewski

II. 42. Karol Wawrosz przy szkicowniku, rys. S. Batowski Kaczor

Źródło: <https://www.sda.pl/aukcja/obiekty/stanislaw-batowski-kaczor-karol-wawrosz-przy-szkicowniku,l6431,pl> (dostęp: 8.03.2023)

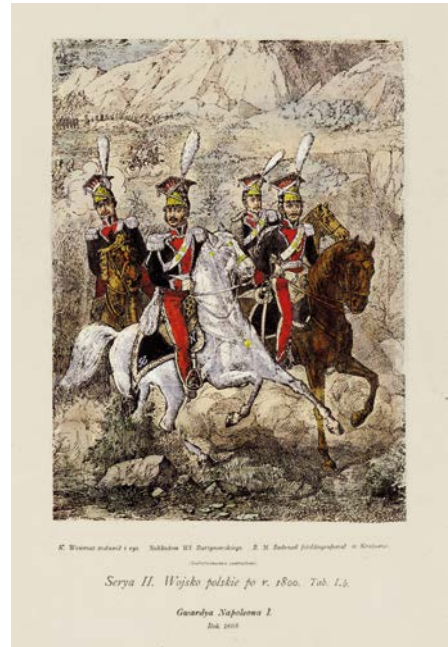

II. 43. Tabl. I.a. Figur 6

1, 3, 5. Ułani z pułku 1-go Gwartyi. Mund i spod. granat. Kołn., wyłogi, mank. i lamp. karmian, (karmili.). Na kaszkietach słońce z lit. N. Kity i kordony białe, galony srebrne.

2. Ułan 2 pułku 3-go Gwardyi litewskiej. Wszystko jak wyżej, ale szlify i wszystkie potrzeby żółte.

6. Oficer z pułku 1-go pols. Gwardyi w mundurze paradnym. Kurtka biała, kołn., wyłogi mankiety i spd. karmaz. Czapka aksamiitna karm. pikowana srebr. z kitą białą. Kordony, akselbanty i lamp. srebr. Czaprak granat, z galonem srebr. z frontu z lit. N. a na tylnych końcach z orłem cesarskim, haft srebrny.

II. 44. Tabl. I.b. Figur 4

Dowódcy pułku lekkokonnego gwardyi: Załuski Józef, szew szwadronu, Krasieński Wincenty, dowódca pułku, jenerał, Kozietulski Jan Leon, pułkownik major, Jerzmanowski Paweł, pułkownik.

Wszystkie portrety z drzeworytów i litografii późniejszych. Wszystkie mund. i czapraki granat. Czapki, koła., wyłogi i spd. karmaz. Wszystkie potrzeby wyszycia, kordony, szlify, galony srebrne.

II. 47. Tabl. XXVII. Figur 15

Krakusi konni i piesi, a.c.d.e. Pułk 2-gi Pułkownik Paszyc., b.f. Pułk 1-szy oficerowie, g.o. Krakusy sandomierskie, h.i. Krakusy im. Tad. Kościuszki Oficer i żołnierz, k.l. Kosyniery, Pułk 9-ty piechoty. Pułkownik Sam. Różycki, m.n.p. Krakusy im. Ks. Józefa Poniatowskiego.

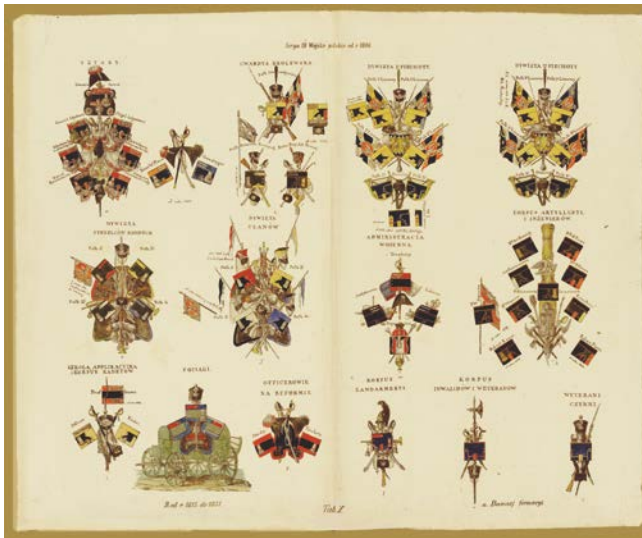

II. 48. Tabl. XIX. Figur 19

Administracja wojenna: Kadeci, Urzędnicy, Weterani, Żandarmerya, Figur 19

a.b.c. Korpus kadetów w Kaliszu, d. Oficer inżynierów, e.f. Oficerowie od jazdy i piechoty nie będący w czynnej służbie, g. Kapelan, h. Profesor szkoły wojskowej aplikacyjnej i korp. kadetów, i. Urzędnik Komisji Rządów. Wojny, j. Audytor, l. Oficer niższy żandarm., m. Adjutant placu, n. Gwałtyger., o. Lekarze wojskowi, p. Oficer wyższy żandarmów, r. Adjutant polowy, s. Szew sztabu głównego.

II. 49. Tabl. X.

Mundury i broń ugrupowane według dywizyj i gatunków wojska. a. Sztaby, b. Gwardya, c.d. Dywizyja 1-sza i 2-ga piechoty i strzelców, e. Dywizyja strzelców konnych, f. Dywizyja ułanów, g. Korpus zandarmerii, h. Korpus artylerji i inżynierów, i. Szkoła aplikacyjna i korpus kadetów, K. Oficerowie na reformie, l. Weterani czynni, m. Pociągi, n. Korpus inwalidów i weteranów.

II. 50. Tabl. XXI. Figur 22

Czapki i kaszkiety używane przez Wojsko polskie od r. 1817 do 1831, Orzeł czapki ułańskiej, wielkość naturalna, a. Kaszkiet strzelców konnych, b. Kaszkiet z kitą. Gwardya królewska, c. Kaszkiet strzelców pieszych, d. Kaszkiet, Pułk grenadyerów gwardii, e. Kaszkiet strzelców konnych Gwardyi. król., f. Kaszkiet strzelców konnych, g. h. i. Czapka ułańska, k. Hełm zandarmski, m. o. Kaszkiet artylerji garnizon., n. Czapka obozowa, p. Kaszkiet komp. rzemieślniczej i saperów, r. Kaszkiet artylerji pieszej, s. Kaszkiet z kitą artylerji konnej Gward. król., t. Kaszkiet z pomponem kadetów Szkoły aplik., u. Kaszkiet weteranów, z. Kaszkiet inwalidów.

II. 51. Tabl. XXXIV. Figur 5

1. Tambor Major w ubraniu paradnem.
2. Dobosz w ubraniu letnim.
3. Dobosz w płaszczu.
4. Milicyant w ubraniu letnim.
5. Milicyant w ubraniu zimowem.

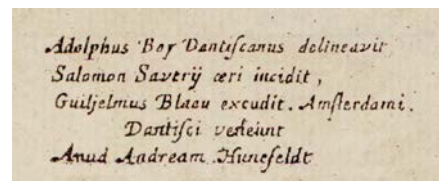

II. 52. Tabl. XXXVI. Figur 7

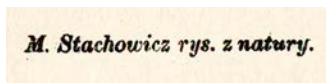
1. Muzykant w paradzie z fletem.
2. Muzykant z trąbką.
3. Muzykant w ubraniu codziennem z waltornią.
4. Tambor-Major.
5. 6. 7. Należą do wojsk Księstwa warsz.

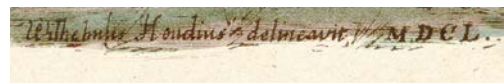
Znak firmowy Łukasza Cranacha, twórcy portretów królewskich

Nazwiska twórców Odsieczy smoleńska: Adolfusa Boya, Salomona Saverij, Guiljemusa Blauu

Nazwisko Michała Stachowicza, twórcy obrazów Wojska Kościuszki

Nazwisko Wilhelma Hondiusa, twórcy drugiej strony tytułowej teki Portrety

II. 53. Nazwiska i znaki twórców pierwowzorów rycin znajdujących się w tekach

R. Zadrazil na Czarnej wsi fotolitograf.

Lit. A. Pruszyńskiego w Krakowie.

Firmy z Krakowa

Husník & Häusler phot.

Farský v Praze.

Firmy z Pragi

II. 54. Firmy litograficzne i drukarnia,
z których korzystano przy wydawaniu tek

rys: Karol Wawrosz 1882.

r. Wawrosz

rys: Karol Wawrosz 1882

rysował Karol Wawrosz

rysował na fali Wawrosz

II. 55. Różne wersje podpisu Karola Wawrosza

II. 56. Bronisława z Bartynowskich Uhma (1863–1944) – malarka

II. 57. Muzeum Hymnu Narodowego w Będminie; fot. K. Pawłowska

II. 58. Tuż przed zachodem słońca w Będminie

II. 59. Tablica II z teki *Wojsko* z katedrą w Mediolanie w tle

II. 60. Legionista Dąbrowskiego w odtworzonym mundurze, Dyrektor Muzeum Hymnu Narodowego Henryk Wawrzyk i autorka

Ilustracje do artykułu Karoliny Grodziskiej *Rocznica wystawy arcydzieł Albrechta Dürera z przełomu lat 1983/1984*

II. 1. Anna Mściwujewska-Wajdowa i Maria Macharska przy montażu rycin na planszach

II. 2. Dyrektor Zbigniew Jabłoński w rozmowie z Marią Macharską i Karoliną Grodziską

II. 3. Leszek Wajda, Maciej Bóbr i Karolina Grodziska przy ustawianiu stelaży

II. 4. Cały zespół Działu Zbiorów Graficznych w dniu otwarcia wystawy, po wykonanej pracy

II. 5. Karolina Grodziska w trakcie ostatnich przygotowań, choć parkiet i tak lśnił!